

Chính sách đối ngoại vẫn là ưu tiên hàng đầu trong chương trình nghị sự của Ban lãnh đạo Trung Quốc. Bộ Kinh tế thúc đẩy ngoại giao kinh tế và các nỗ lực nhằm điều chỉnh lại trật tự thế giới, song nỗ lực này sẽ không chấp nhận thỏa hiệp với những quan điểm cố hữu.

Một trong những điều gây ngạc nhiên nhất trong ngoại giao của Trung Quốc tại gia năm 2013 là thời lượng và số lượng mà ban lãnh đạo Trung Quốc dành cho lĩnh vực này. Ông Tập Cận Bình dường như trở thành một "chủ tịch của chính sách đối ngoại" khi thực hiện nhiều chuyến công du nước ngoài và đón tiếp nhiều nhà lãnh đạo nước ngoài tại thềm Trung Quốc. Thủ tướng Lý Khắc Cường cũng bận rộn với

những hoạt động đối ngoại, đặc biệt là ở Đông Nam Á và châu Âu. Vậy trong bối cảnh số trợ lực mạnh mẽ của Trung Quốc, đâu sẽ là những trọng tâm trong chính sách đối ngoại của Trung Quốc trong năm 2015?

Sự quan tâm tới chính sách đối ngoại đã cũng cố những điểm nổi bật đáng chú ý trong thời gian gần đây. Tháng 6/2014, Trung Quốc đã đứng cai Hội nghị về Tăng trưởng và Xây dựng Lòng tin ở châu Á (CICA) - một thời điểm ít được biết đến trên thế giới. Việc này đã gây ra đoán đoán rằng Trung Quốc đang cố gắng thúc đẩy chủ nghĩa đa phương châu Á, trong đó không có sự tham gia của Mỹ. Tuy nhiên, những lo ngại này đã phần nào được xoa dịu sau khi Bắc Kinh đứng cai Hội nghị Thượng đỉnh Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á-Thái Bình Dương (APEC) tháng 11/2014 và Chủ tịch Tập Cận Bình có cuộc gặp thành công với Tổng thống Mỹ Barack Obama khi các thỏa thuận song phương về cắt giảm khí thải carbon, công nghệ và liên lạc quân sự được ký kết.

Trong suốt một thời gian, chính sách đối ngoại của Trung Quốc là nhằm cân bằng sự can thiệp với trật tự thế giới hiện nay và là một yếu tố ngày càng lớn của "chủ nghĩa xét lại", với những toán tính nhằm thay đổi trật tự đó. Đáng chú ý là cuộc năm 2014, Bắc Kinh cùng với một số đối tác thành lập Ngân hàng Châu Á (AIIB), mặc dù Mỹ đã thuyết phục một vài nước chủ chốt không tham gia ngân hàng này. AIIB có mối liên hệ với thỏa thuận hội tháng 7/2014 về việc thành lập Ngân hàng Phát triển mới (NDB) của nhóm BRICS (gồm Brazil, Nga, Ấn Độ, Trung Quốc và Nam Phi) cũng như kế hoạch của Bắc Kinh thành lập Quỹ Con đường Tia lụa để cung cấp tài chính cho việc thúc đẩy các tuyến đường giao thông trên đất liền và trên biển.

Nếu các sáng kiến này liên kết với nhau có thể tạo nên những bước đi mạnh mẽ hơn trong việc thay đổi trật tự thế giới so với những nỗ lực của Trung Quốc trước đó. Sau cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008-2009, chủ nghĩa xét lại của Trung Quốc đã trở nên khiêm tốn hơn và quy mô và hướng tới việc củng cố lá phiếu của nước này trong những thời điểm tài chính quốc tế cũng như ủng hộ Nhóm các nền kinh tế lớn (G-20).

Bài phát biểu của Tập Cận Bình tại hội nghị về chính sách đối ngoại tại chức ở trong nước tháng 11/2014 phần nào cho thấy những ý định của ban lãnh đạo Trung Quốc. Ông đã đề cập đến việc "cải cách" thay vì thay đổi trật tự thế giới và không hề mang hàm ý cho thấy Trung Quốc đang chuẩn bị đảm nhận vai trò lãnh đạo toàn cầu hay dẫn dắt vượt qua quy mô lực của Mỹ trong thời gian tới, mặc dù quy

mô của nền kinh tế nước này sắp đưa tới M. Vậy điều này sẽ có ý nghĩa gì đối với những vấn đề quốc tế trong năm 2015?

Thứ nhất, ngoại giao kinh tế của Trung Quốc sẽ phát triển mạnh mẽ và quy mô và phạm vi địa lý. Thay vì chấp nhận thua thiệt về những quan điểm lâu nay, Bắc Kinh có thể sẽ tận dụng yếu tố này để thúc đẩy các mối quan hệ trong khu vực và bên ngoài do những tranh chấp lãnh thổ (mặc dù chiến thuật này có thể không phát huy hiệu quả). Trong bối cảnh hai bên còn thiếu niềm tin và những vấn đề an ninh và những khó khăn mà ông Tập Cận Bình gặp phải trong việc thuyết phục Washington ủng hộ mối quan hệ song phương kiểu mới, kinh tế có thể sẽ là trọng tâm trong cách tiếp cận của Trung Quốc đối với M.

Thứ hai, Trung Quốc có thể thúc đẩy hơn nữa những xét lại một cách mềm dẻo hơn thông qua việc thúc đẩy cải cách những thủ tục hiện nay và để xuất những lựa chọn thay thế nếu như tiến trình cải cách bất khả thi. Điều này có nghĩa là chính sách đối ngoại của Trung Quốc trong năm 2015 sẽ phụ thuộc nhiều vào cách tiếp cận của các nước khác, đặc biệt là M. Với đồng thái phần đối với việc thành lập AIB, M đã bỏ lỡ cơ hội để chứng minh rằng Washington không có ý định tìm kiếm sự trợ giúp của Trung Quốc.

Thứ ba, Trung Quốc sẽ điều chỉnh lại các mối quan hệ đối tác hiện nay. Việc này đang được thúc đẩy một cách âm thầm trên Bán đảo Triều Tiên khi mà quan hệ giữa Bình Nhưỡng và Bắc Kinh đang ngày càng xấu đi. Rõ ràng là Trung Quốc cũng đang cân bằng lại quan hệ với Pakistan và Ấn Độ theo hướng rời xa Islamabad và xích lại gần hơn với New Delhi. Bắc Kinh sẽ tiếp tục ưu tiên mối quan hệ với Nga mặc dù các nhà lãnh đạo Trung Quốc vẫn sẽ thận trọng trong việc thể hiện sự ủng hộ công khai đối với chủ nghĩa xét lại của Tổng thống Vladimir Putin vì nó khác xa về cách thức và bản chất so với chủ nghĩa xét lại của Trung Quốc. Tây Âu vẫn sẽ đồng cuội danh sách ưu tiên của Bắc Kinh.

Một vấn đề mà Trung Quốc ít có khả năng thay đổi cách tiếp cận, đó là mối quan hệ căng thẳng với Nhật Bản. Cuộc gặp hội tháng 11/2014 giữa ông Tập Cận Bình và Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe đã giúp xoa dịu phần nào căng thẳng giữa hai nước so với hội đầu năm. Tuy nhiên, các nguyên tắc cơ bản vẫn không có gì thay đổi mặc dù có lý do để tin rằng ít có khả năng xảy ra xung đột quân sự giữa hai bên.

Theo [Chatham House](#)

Trần Quang (gt)